

Do-Nos

NUMER 245

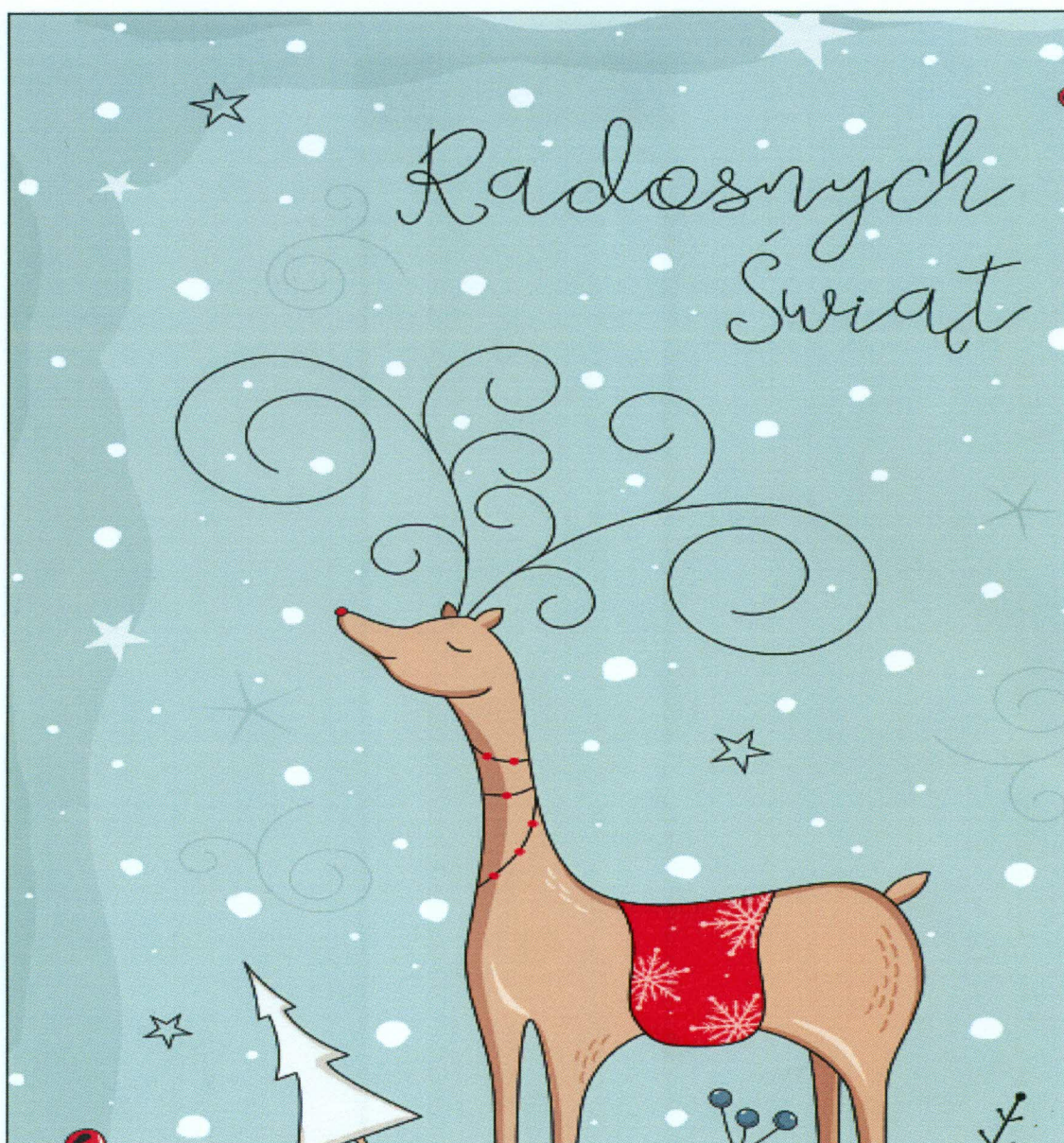
listopad
- grudzień

2021

GAZETA UCZNIÓW ZESPOŁU SZKÓŁ W KĄKOLEWIE

Niech w te święta każda buzia będzie uśmiechnięta,
niech się spełnią najskrytsze sny,
rozwiążą wszystkie trudne sprawy.
Niech prószący śnieg okryje świat kołderką
szczęścia, spokoju i miłości.
I wreszcie niech każdy z Was poczuje magię
świąt Bożego Narodzenia!

Redakcja gazety DO-NOS

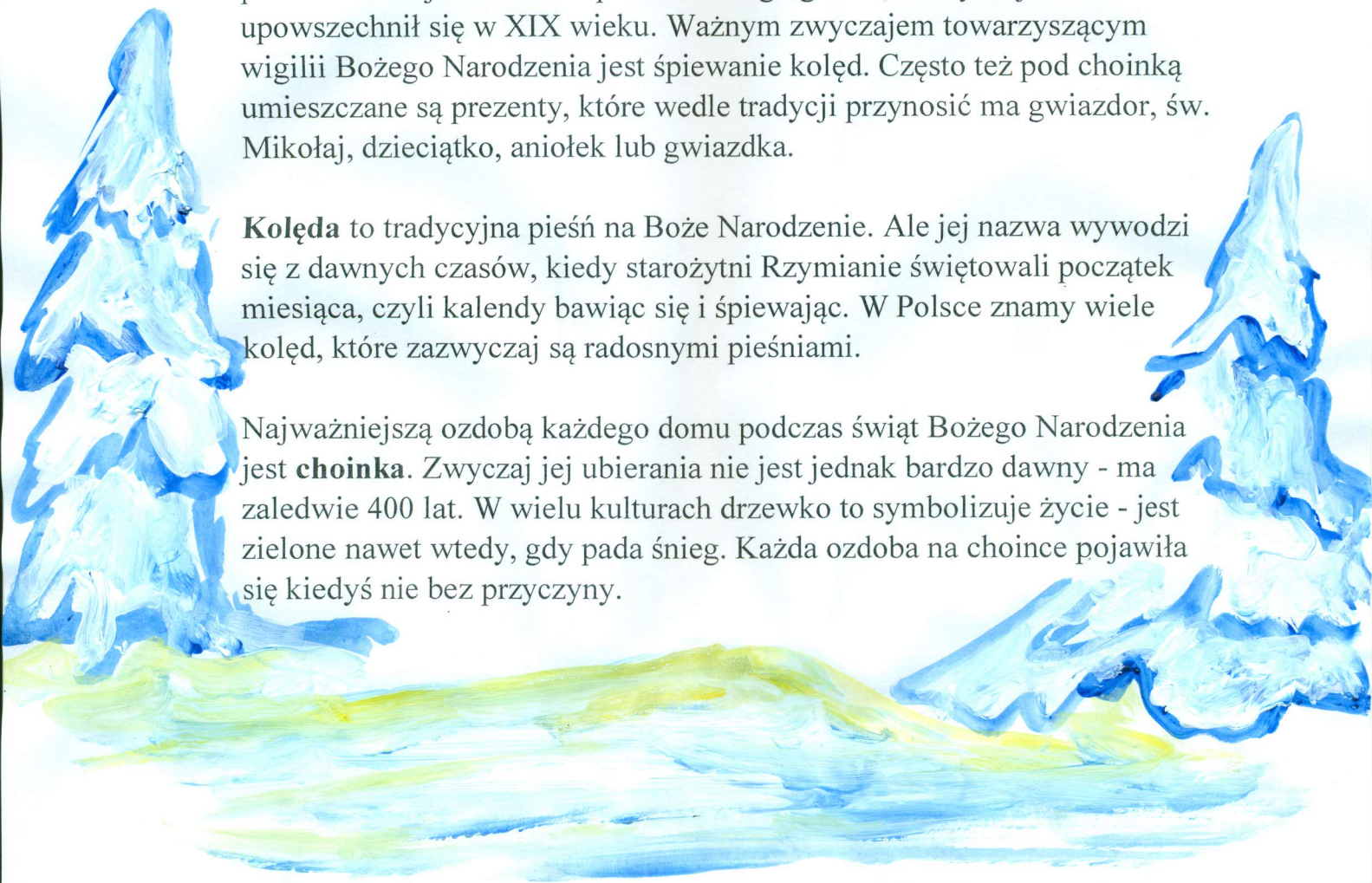
Magia Świąt

Jest taki wieczór w ciągu roku, gdy wszystkie dzieci z niecierpliwością wypatrują pierwszej gwiazdki. Kiedy się pojawi, to znaczy, że można usiąść do wigilijnego stołu, przy którym rozpoczynają się najpiękniejsze święta – Bożego Narodzenia. Ze świętami związane są pewne zwyczaje, między innymi takie jak: śpiewanie kolęd, ubieranie choinki oraz Wigilia.

Wigilia świąt Bożego Narodzenia – w tradycji chrześcijańskiej dzień poprzedzający Boże Narodzenie, kończący okres adwentu. Początki tego święta sięgają prawdopodobnie obchodów Saturnaliów w starożytnym Rzymie, gdzie rozwijało się chrześcijaństwo. Zgodnie z tradycją w Polsce wieczerza wigilijna rozpoczyna się wraz z „pierwszą gwiazdką na niebie”. Jest to symboliczne nawiązanie do Gwiazdy Betlejemskiej zwiastującej narodziny Jezusa, którą według Biblii na wschodniej stronie nieba ujrzeli Trzej Królowie. Wieczerzę, jak każe obyczaj, postną, rozpoczyna się modlitwą i czytaniem fragmentu Ewangelii Mateusza lub Ewangelii Łukasza w części dotyczącej narodzin Jezusa. Potem uczestnicy wieczerzy wzajemnie przełamują się opłatkiem, jednocześnie składając sobie życzenia. Na stole przykrytym białym obrusem z wiązka sianka pod spodem ustawia się o jedno nakrycie więcej niż wynosi liczba zgromadzonych osób. Dodatkowe miejsce przy stole wigilijnym przeznaczone jest dla niezapowiedzianego gościa, a zwyczaj ten upowszechnił się w XIX wieku. Ważnym zwyczajem towarzyszącym wigilii Bożego Narodzenia jest śpiewanie kolęd. Często też pod choinką umieszczane są prezenty, które wedle tradycji przynosić ma gwiazdor, św. Mikołaj, dzieciątko, aniołek lub gwiazdka.

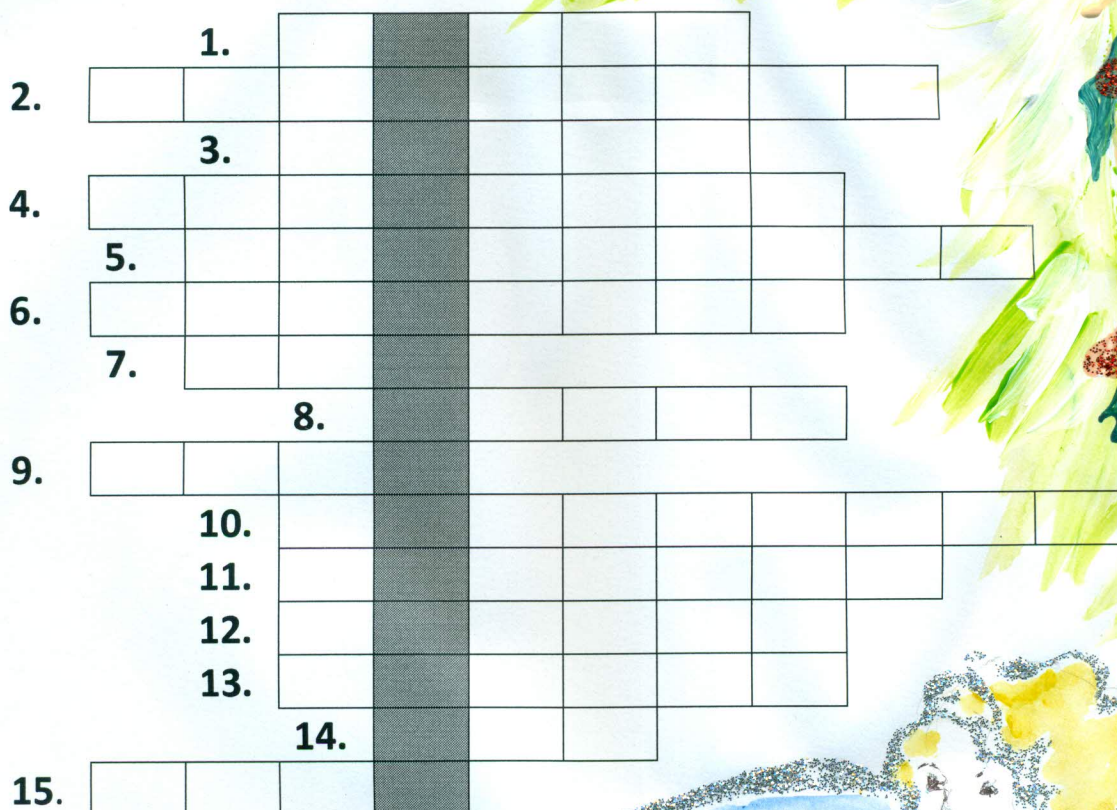
Kolęda to tradycyjna pieśń na Boże Narodzenie. Ale jej nazwa wywodzi się z dawnych czasów, kiedy starożytni Rzymianie świętowali początek miesiąca, czyli kalendy bawiąc się i śpiewając. W Polsce znamy wiele kolęd, które zazwyczaj są radosnymi pieśniami.

Najważniejszą ozdobą każdego domu podczas świąt Bożego Narodzenia jest **choinka**. Zwyczaj jej ubierania nie jest jednak bardzo dawny - ma zaledwie 400 lat. W wielu kulturach drzewko to symbolizuje życie - jest zielone nawet wtedy, gdy pada śnieg. Każda ozdoba na choince pojawiła się kiedyś nie bez przyczyny.

KOLEĐOWA KRZYŹÓWKA

1. Trudny ortograficznie przyimek z tytułu bardzo popularnej polskiej kolędy.
2. Franciszek ... - autor kolędy „Bóg się rodzi”.
3. Przymiotnik z tytułu kolędy, która po raz pierwszy zabrzmiała w 1818 r. w pewnej austriackiej parafii.
4. Ten rzeczownik w kolędzie „Gdy śliczna Panna” ma epitet *niebieski*.
5. W kolędach jest wiele zdrobnień. W „Lulajże, Jezuniu” były znużone płaczem.
6. „*Nie było miejsca, choć zszedłeś ogień miłości zapalić*” – jaki to środek poetycki?
7. Wykrzyknik z tytułu i refreny jednej z kolęd.
8. Apostrofa; pytano, ją czy wie, że „*te małe stópki po wodzie będą chodzić*”.
9. Trzecie słowo z tytułu kolędy napisanej ponoć przez Piotra Skargę.
10. „*Ogień krzepnie, blask ciemnieje*”, „*Ma granice nieskończony*” – jakie to środki poetyckie?
11. Melodię tego narodowego tańca ma kolęda „Bóg się rodzi”.
12. Po łacinie *chwała* – słowo trzykrotnie powtórzone w jednej z kolęd.
13. „..... świata, monarchowie”, czyli Kacper, Melchior i Baltazar.
14. „*In excelsis....*”, czyli na wysokości Bogu.
15. „*Był pastuszek ....., na fujarce grał*”.

Rozwiązania (hasło główne i hasła cząstkowe) prosimy dostarczyć do P.A.Poprawskiej.

Przysłowia zimowe

Na dzień Adama i Ewy daruj bliźnim gniewy.
Koło świętej Ewy noś długie cholewy.
Kiedy Gody jasne to stodoły ciasne.
Boże Narodzenie po wodzie, to Wielkanoc po lodzie.
Boże Narodzenie po lodzie, to Wielkanoc po wodzie.
Jak w Wigilię z dachu ciecze, zima długo się powlecze.
Pogoda na Wigilię Narodzenia do Nowego Roku się nie zmienia.
Jak w Wigilię gwiazdy świecą, kury dobrze jajka niesą.
Gdy w Boże Narodzenie pola są zielone, na Wielkanoc będą śniegiem przywalone.
Gdy w Narodzenie pogodnie, będzie tak cztery tygodnie.
Gdy w pełni księżyca Gody przypadają, łagodną resztkę zimy z tego wysnuwają.
Jeśli w pierwszy dzień po Narodzeniu dopiekało, będzie zima długo białą.
Adam i Ewa pokazują, jaki styczeń i luty po nich następują.
Gdy w dzień Adama i Ewy mróz i pięknie, zima wcześniej pęknie.
Jakiś w Wigilię, takiś cały rok.
W Boże Narodzenie słońko świeci, tak i tydzień zleci.
W jakim blasku Bóg się rodzi, w takim cały styczeń chodzi.
Dzień wigilijny pogodny zwiastuje roczek urodny.

Kilka ciekawostek na temat Bożego Narodzenia

1. Najwyższa naturalna choinka została wystawiona w Centrum Handlowym Northgate w Seattle. Drzewo mierzyło ponad 67 metrów. Wpis do Księgi Rekordów Guinness'a nastąpił w 1950 roku.
2. Najdroższa choinka kosztowała 11 milionów dolarów i znalazła się w Zjednoczonych Emiratach Arabskich.
3. W wielu krajach świata popularne jest chowanie prezentów do świątecznej skarpety. Największa powstała 14 grudnia 2007 roku w Londynie. Wykonana przez dzieci skarpetka mierzyła 32,56 metra długości i była w stanie pomieścić około 1000 upominków.
4. W średniowieczu choinki były przystrajane jabłkami.
5. Jedną ze świątecznych tradycji w Japonii jest jedzenie kurczaków w KFC.
6. Każdego roku Święty Mikołaj otrzymuje ponad milion listów od dzieci. Wszystkie są wysyłane pod adres H0H 0H0, North Pole, Canada.

WYWIAD Z...

PANIĄ AGATĄ KOWALSKĄ

- absolwentką naszej Szkoły, Panią sołtys Kąkolewa

1. Jak wspomina Pani naukę w kąkolewskiej Szkole? Co najbardziej utkwiło Pani w pamięci?

- Naukę w kąkolewskiej Szkole wspominam bardzo dobrze. Szkoła ta miała i ma swoje zasady, które zapamiętuje się do końca życia. Choć nie byłam jedną z najlepszych uczennic, to dziękuję nauczycielom za włożony trud i wychowanie. Wydarzenie, które utkwiło mi w pamięci, to ostatnie zakończenie roku, gdy kończyłam ósmą klasę. Nieraz nie chciało się wstać do szkoły lub uczyć, a trudno, bo ze łzami w oczach, było się rozstać z koleżankami, kolegami i wspaniałymi nauczycielami.

2. Dwoje Pani dzieci też uczyło się w naszej Szkole. Jak wspomina Pani ten czas?

- Czas, w którym moje dzieci chodziły do szkoły w Kąkolewie, miło wspominam. Lata ich nauki minęły jak jeden dzień. Był to czas wytężonej pracy i dla nich, i dla mnie. Skończyły szkołę z pełnymi głowami i nauczone dobrych manier i właściwego wychowania.

3. Bycie sołtysem Kąkolewa to z pewnością odpowiedzialne i czasochłonne zadanie. Co w tej pracy lubi Pani najbardziej, a co jest najtrudniejsze?

- Pierwsze dni, gdy zostałam sołtysem największej wsi w gminie, były chwilami wielu przemyśleń i obaw, czy dam radę. Bardzo lubię organizować różne imprezy i spotkania dla mieszkańców Kąkolewa – i małych, i dużych. Najtrudniejsze dla mnie jest to, gdy słyszę słowa krytyki dotyczące moich działań bądź mojej osoby.

4. Co najbardziej Panią cieszy?

- Najbardziej cieszy mnie, że mieszkańcy wsi przychodzą z uśmiechem i dobrym humorem na organizowane przeze mnie i radę sołecką festyny oraz spotkania.

5. O czym Pani marzy?

- Moim największym marzeniem jest wyjazd z mężem na wakacje, aby był to czas na odpoczynek i wyciszenie.

6. Czy ma Pani wolny czas, jeśli tak, to co wtedy Pani najchętniej robi?

- Czasu wolnego mam niewiele, zwłaszcza latem i wiosną, gdyż jest dużo pracy w gospodarstwie. Zimą, gdy wieczory są długie, lubię rozmyślać i planować, co organizować dla wioski.

7. Czy może Pani zdradzić, co będzie się działo w Kąkolewie w najbliższym czasie? Wiemy, że władze Gminy planują budowę pumtracka w naszej wsi...

- Z mojej strony mogę zapewnić, że mam w planach, oczywiście jeśli pandemia pozwoli, zorganizować Zajęczka dla dzieci. Budowa pumtracka w naszej wsi to świetny pomysł. Dzieci i młodzież na pewno będą zadowoleni.

8. Jaki był Pani ulubiony przedmiot w szkole?

- Ulubionym moim przedmiotem był język polski z wychowawczynią Panią Kazimierą Knasiak.

9. Czego Pani życzyć?

- Zdrowia, wytrwałości i życzliwych ludzi, którzy pomogą w wykonywaniu obowiązków sołtysa.

10. Co chciałaby Pani przekazać uczniom naszej Szkoły?

- Uczniom Szkoły w Kąkolewie chciałabym życzyć przede wszystkim zdrowia w tym trudnym czasie, celujących ocen, wytrwałości i uśmiechu koleżanek i kolegów.

Wywiad przygotowała Megan Merta.

ŚW. MIKOŁAJ W AKADEMII PANA KLEKSA

6 GRUDNIA KOLEJNA LEKCJA J.POLSKIEGO W KLASIE IVA POŚWIĘCONA BYŁA „AKADEMII PANA KLEKSA”. UCZNIOWIE POŁĄCZYLI MIKOŁAJKI Z LEKTURĄ. OTO EFEKTY ICH PRACY...

Jakie prezenty przyniosłby św. Mikołaj autorowi i bohaterom lektury?

- Jan Brzechwa dostałby zapas pergaminu i atramentu, aby mógł napisać dalsze przygody bohaterów.
- Szpak Mateusz cieszyłby się z nowej czapki bogdychanów z magicznym guzikiem, dzięki której mógłby zmieniać postać.
- Pan Ambroży Kleks dostałby zapas kolorowych szkiełek, jadalnych farb i piegów, aby mógł szaleć w swojej kuchni.

Kto i dlaczego skakałby przez różgę?

- Na pewno Alojzy, bo był niegrzeczny, zniszczył sekrety Pana Kleksa i przegonił wszystkich gości ze spotkania, podczas którego Pan Kleks opowiadał o księżycowych ludziach.
- Także golarz Filip, bo chciał zniszczyć Akademię.

Jakie zaproszenie na spotkanie ze św. Mikołajem przygotowałby A.Kleks?

Serdecznie zapraszam wszystkich moich uczniów
na spotkanie ze św. Mikołajem,

które odbędzie się 6 grudnia br. o godz. 17.00 w Akademii.

Nie musicie się bać, bo byliście grzeczni. Św. Mikołaj zajrzał do Waszych sennych lusterek, więc z pewnością spełnią się Wasze prezentowe marzenia. Razem z naszym gościem przygotowujemy pierniki z kolorowych szkiełek i farb.

Ambroży Kleks

Jakie rymowanki mogłyby opowiadać o mikołajkach w Akademii?

W pokoju stoi choinka w magicznym nastroju,
a obok Mikołaj w świątecznym stroju.
Uczniowie wesoło kołędują,
a Pan Kleks z Mikołajem prezenty z worka wyjmują.
Dwanaście potraw na stole stoi,
żadna z nich zjedzenia się nie boi.
Gdy pierwsza gwiazda rozbłysła na niebie,
wszyscy ze wzruszeniem spojrzeli na siebie,
bo nastał czas magiczny,
święteczny i bardzo nostalgiczny.   **Nikola Wojtyniak**

Gdzieś daleko za murami
pędzi św. Mikołaj swymi saniami.
Renifery drogę zgubiły,
do Akademii Pana Kleksa trafiły.
Adam woła: „Nie do wiary,
św. Mikołaj niesie dla nas dary!”
Wszyscy chłopcy się zebrali
i podarki odebrali.

Krzysztof Adamczak

„LILIJE” A. MICKIEWICZA NIECO INACZEJ...

CO NAJBARDZIEJ POZWALA ZAPAMIĘTAĆ TREŚĆ LEKTURY?
JEJ PRZEŻYCIE, PRÓBA WEJŚCIA W SKÓRĘ BOHATERÓW I POZNANIA ICH
SPOSOBU MYŚLENIA, ICH MOTYWACJI... DLATEGO SIÓDMOKLASIŚCI
WYKORZYSTALI RUTYNĘ „RÓŻNE PUNKTY WIDZENIA” I PRZYGOTOWALI
TAKIE OTO WYPOWIEDZI...

KRÓL

Niewierne żony muszą być surowo ukarane, bo ich obowiązkiem było wiernie czekać na mężów, którzy poszli ze mną na wojnę z Kijowianami. Nie będzie wyjątków! Nie będę słuchał żadnych tłumaczeń! Jest wina, musi być kara. Wszyscy przecież wiedzą, że “kto przysięgę naruszy, ach, biada jemu za życia biada i biada jego złej duszy”.

MAŻ / DUCH MEŻA

Spieszyłem do żony i dzieci, bo bardzo za nimi tęskniłem. Zostawiłem braci, moich rycerzy i wozy z łupami wojennymi, chciałem przygotować zamek na ich przyjęcie i jak najprędzej przytulić bliskich.

Co mnie spotkało?

Własna żona mnie zabiła. Zakopała me ciało w gaju, na łączce, przy ruczaju, posadziła na grobie lilie, by ukryć miejsce pochówku. Nie żałowała zbrodni, ale bała się kary, jaka ją spotka, gdy prawda ujrzy światło dzienne. Okłamała dzieci i moich braci. Nie skorzystała z propozycji pustelnika, który był gotów mnie wskrzesić...

Do braci też mam żal. Nie zadali sobie trudu, by mnie szukać. Szybko o mnie zapomnieli. Ich głowy zaprzątnęła moja żona. Stanęli brat przeciw bratu, by rywalizować o jej względy! To niepojęte!

Dlatego przybyłem do cerkwi. Winni muszą ponieść karę.

Niech ziemia ich wszystkich pochłonie, niech cerkiew zapadnie się w głąb ziemi!

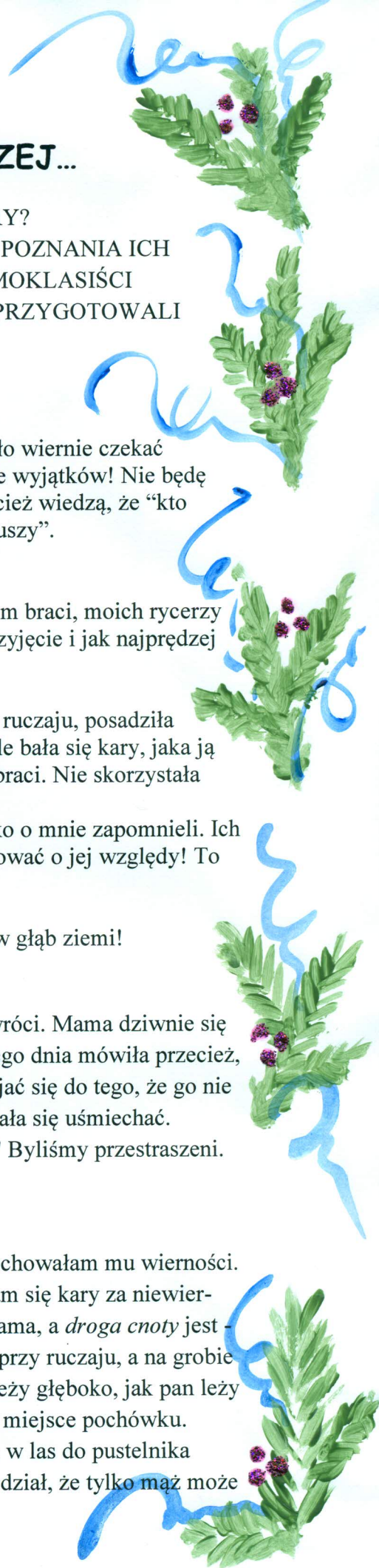
DZIECI

Zastanawialiśmy się, dlaczego nie ma ojca. Baliśmy się, że już nie wróci. Mama dziwnie się zachowywała. Męczyliśmy ją pytaniami: "Kiedy wróci tata?" Pewnego dnia mówiła przecież, że wróci wieczorem. A nie wrócił... Powoli zaczęliśmy przyzwyczajać się do tego, że go nie ma. Mama jednak była inna niż wcześniej, bardzo źle sypiała, przestała się uśmiechać.

Czasami w nocy słyszeliśmy dziwny głos: "To ja, dzieci, wasz tato!" Byliśmy przestraszeni. Czy nasz ojciec jest duchem?!

ŻONA

Gdy mąż był z królem Bolesławem na wojnie z Kijowianami, nie dochowałam mu wierności. Kiedy powrócił do domu, zabiłam go bez skrpułów, bo bardzo bałam się kary za niewierność. Nie czułam się winna zdrady, męża długo nie było, zostałam sama, a *droga cnoty* jest - jak wiadomo - *śliska*... Martwe ciało zakopałam na łączce, w gaju, przy ruczaju, a na grobie posadziłam lilie. Śpiewałam tak: “Rośnij kwiecie wysoko, jak pan leży głęboko, jak pan leży głęboko, tak ty rośnij wysoko”. Chciałam, by rośliny prędko ukryły miejsce pochówku. Bałam się jednak, że prawda wyjdzie na jaw. Jak opętana pobiegłam w las do pustelnika po poradę, co zrobić w tej trudnej sprawie. Uspokoił mnie, bo powiedział, że tylko mąż może

mnie wydać, a on przecież nie żyje. Powracając, w ciemności za sobą słyszałam głos mego męża, lecz bałam się odwrócić. Po dotarciu do domu dzieciom powiedziałam, że tato wróci wieczorem, czekały dzień jeden, drugi, trzeci, aż w końcu zapomniały. Trochę później przybyli moi dwaj szwagrowie. Pytali o swego brata. Powiedziałam im, że zginął na wojnie, ale twierdzili, że to nieprawda. Wyjaśnili, że pojechał przodem, by szybciej dotrzeć do domu i że już dawno powinien być. Czarowałam ich jak mogłam, by nie przykładali się do poszukiwań brata. Grałam zrozpaczoną. Sami nie pojechali, wysłali tylko sługi, którzy wrócili z niczym. Namówiłam ich, by przeczekali u mnie jesień i zimę, bo to zły czas na podróżowanie. Gdy nastąpiła wiosna, o bracie już nie pamiętali, zakochali się obaj we mnie i zaczęli rywalizować o moje względy. Przybyłam do pustelnika po poradę, co zrobić, jak i którego mam wybrać. Powiedział, że powinnam zdać się na los i Boga. Doradził mi, abym nakazała szwagrom upleść wianki. Moim mężem miał zostać autor ładniejszego. Gdy wybrałam wianek, zaczęła się kolejna kłótnia braci, sięgnęli nawet po miecze. Jeden z braci twierdził, że może nawet wskazać miejsce, gdzie zerwał lilije...

Wtedy otworzyły się drzwi cerkwi. Pojawił się mój mąż, trup, ma ofiara, nie miałam wątpliwości, że to on. Znany chód, znana zbroja... Drżałam z przerażenia. Powiedział: „Mój wieniec i tyś moja!”, a następnie krzyczał: „Dalej na tamten świat!”. Cerkiew się zatrzęsała i zapadła w głąb ziemi. Natura wymierzyła karę. Tak skończył się mój grzeszny żywot. Pustelnik miał rację: „Nie masz zbrodni bez kary”...

PUSTELNIK

Pewnej nocy ktoś nerwowo pukał do moich drzwi. Gdy je otworzyłem, zobaczyłem kobietę całą od krwi z nożem w ręku. Wyznała mi, że zabiła męża. Nie żałowała tego, co zrobiła, lecz bała się jedynie kary i tego, że zbrodnia wyjdzie na jaw. Po roku przyszła do mnie znowu. Powiedziała, że bracia męża poprosili ją o rękę, musi wybrać jednego z nich, a nie wie którego. Skarżyła się też, że ściga ją nocna mara, że nie może spać, że żyje w wiecznym strachu. Zaproponowałem jej, że wskrzeszę jej męża, bo „jeśli szczerza skrucza, zbrodniarzów Pan Bóg słucha”. Nie chciała! Cóż było robić... Zaproponowałem, aby zdała się na los. Wiem, że mnie posłuchała. Ludzie ze wsi mówili, że bracia pokłócili się, gdy kobieta wybrała jeden z wianków. Wiem, że pojawił się w cerkwi duch męża, wyjawiał prawdę o żonie i razem z naturą wymierzył karę. Ziemia pochłonęła grzeszników. A mówiłem, że nie ma zbrodni bez kary...

BRACIA

Od razu po przyjeździe do bratowej chcieliśmy porozmawiać z bratem, lecz nie było go w posiadłości. Bratowa twierdziła, że zginął na wojnie. Zapewniliśmy ją, że to nieprawda. Wysłaliśmy naszych służących, by go poszukali. Kiedy go nie znaleźli, postanowiliśmy pojechać do swoich domów, ale jego żona nas zatrzymała. Minęła jesień, zima, aż nadeszła wiosna. Postanowiliśmy nie czekać dłużej, bo obaj zauroczyliśmy się bratową. Poprosiliśmy ją o rękę, miała wybrać jednego z nas. Potrzebowała czasu do namysłu. Gdy wróciła, oznajmiła nam, żebyśmy upletli wianki, a czyj wianek będzie ładniejszy, ten zostanie jej mężem. Podjęliśmy wyzwanie...

Z NICH JESTEŚMY...

W tym roku po raz pierwszy 27 grudnia obchodzić będziemy

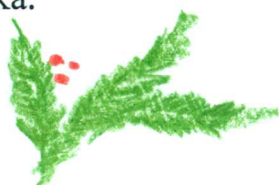
Narodowy Dzień Zwycięskiego Powstania Wielkopolskiego.

Dlaczego ten fakt powinien być dla naszej społeczności ważny, radosny?

- Nasza Szkoła nosi zaszczytne imię Powstańców Wielkopolskich i od pokoleń czcimy pamięć ludzi, którzy w latach 1918-1919 wywalczyli dla Wielkopolski, dla naszej Małej Ojczyzny, powrót w granice państwa polskiego.
- Powstanie Wielkopolskie było jedynym zrywem narodowowyzwoleńczym Polaków zakończonym sukcesem, realizacją wytyczonych celów.
- Żyją wśród nas potomkowie Powstańców, dumni z postaw swych Przodków, kultywujący pamięć ich patriotycznej postawy.
- Mamy zaszczytny obowiązek dbania jako społeczność szkolna o lokalne miejsca pamięci związane z walkami powstańczymi i w pełni wywiązujemy się z tego zadania.
- Szczycimy się, że jako uczniowie Szkoły noszącej imię Powstańców Wielkopolskich posiadamy wiedzę o tym ważnym wydarzeniu historycznym, zgłębianą każdego roku dzięki projektom, konkursom, częściom artystycznym przygotowywanym na Święto Patrona Szkoły i innym działaniom proponowanym i organizowanym w Szkole i środowisku. Nasi koledzy wielokrotnie zdobywali laury w konkursach wiedzy o latach 1918-1919 na szczeblu wojewódzkim. Od dziesięcioleci występujemy i oglądamy w Szkole spektakle teatralne przypominające ten niezwykły, bolesny, ale i pełen radości oczekiwania na wolność, czas.
- O roli mieszkańców naszej miejscowości, gminy, ich udziale w walkach powstańczych, patriotyzmie i pragnieniu wyzwolenia się spod władzy zaborców z dumą przeczytać możemy w wielu publikacjach.

Jak możemy uzewnętrznić naszą pamięć o Powstańcach Wielkopolskich, Patronach naszej Szkoły?

- Udekorujemy 27 grudnia nasze domy flagą z białym powstańczym orłem na czerwonym tle lub flagą biało- czerwoną.
- Odwiedzimy kąkolewski cmentarz, odnajdźmy groby z tabliczką "Powstaniec Wielkopolski" i zapalmy światełko pamięci.
- Przeczytajmy informacje o walkach powstańczych zamieszczone w wydanej w naszej Szkole broszurce – kompendium wiedzy o Powstaniu i pomyślmy chwilę o tych ważnych dla Wielkopolski tygodniach, o ludziach, którzy oddali zdrowie, życie, by nad Wartą, także w okolicach Jeziora Łoniewskiego, była Polska.

ONI WALCZYLI, ABY TU, GDZIE ŻYJEMY, BYŁA POLSKA.

POWSTAŃCY WIELKOPOLSCY

Z KAŃKOLEWA

Antoni BARTKOWIAK I
Antoni BARTKOWIAK II
Bronisław BARTKOWIAK
Franciszek BARTKOWIAK
Ludwik BARTKOWIAK
Michał BARTKOWIAK
Stanisław BARTKOWIAK I
Stanisław BARTKOWIAK II
Józef BARTKOWIAK
Wojciech BARCZYŃSKI
Ks. Tadeusz DYKIER
Antoni GLAPIAK
Czesław GLAPIAK
Jan GLAPIAK I
Jan GLAPIAK II
Marcin GLAPIAK
Tomasz GLAPIAK
Walenty GLAPIAK
Wojciech GLAPIAK
Ludwik GOLDMAN
Teodor GOLDMAN
Jan GOLEMBKA
Stanisław GRAJEWSKI
Jan KAROLCZYK
Jan KAŻMIERCZAK I
Jan KAŻMIERCZAK II
Antoni KLIMPEL
Franciszek KOSOWSKI
Antoni KOWALSKI
Franciszek KOWALSKI
Michał ŁAWNICZAK
Antoni ŁAWNICZAK
Jan ŁAWNICZAK
Jan MACHOWIAK
Mikołaj MARSZAŁEK
Kazimierz NOWAK
Jan PIASZCZYŃSKI
Jan SZCZEPANIAK
Franciszek SZCZEPANIAK
Marcin SZWON
Wojciech STELMASZYK
Franciszek TOBOŁA I
Franciszek TOBOŁA II
Antoni WIELIŃSKI

Z DOBRAMYŚLI

Antoni KUCHARSKI
Antoni SZULC

Z FRANKOWA

Antoni DWORNIK

Z GRODZISKA

Maksymilian CHOLEWA
Wojciech KAZIMIERCZAK
Bronisław PRAŁAT
Franciszek PRAŁAT
Michał PRAŁAT
Stanisław RATAJCZAK
Antoni STILLER
Jan STILLER
Michał STILLER
Stanisław STILLER
Ignacy SZYDŁOWSKI
Łukasz URBANIAK

Z ŁONIEWA

Stanisław ANDRZEJEWSKI
Franciszek BARTKOWIAK
Antoni KLUPŚ
Ludwik KOWALSKI
Łukasz KUIK
Wojciech LASIK
Władysław LESTER
Franciszek MAJORCZYK
Franciszek MIELCAREK
Jan MIELCAREK
Franciszek SKROBAŁA
Wojciech SKROBAŁA
Jan SZYMAŃSKI
Stanisław WLEKLIK
Marcin WOJCIECHOWSKI

CZEŚĆ ICH PAMIĘCI!

WIEŚCI Z BIBLIOTECZNYCH PÓLEK

UŚMIECHNIJ SIĘ!

Znalezione w bardzo starej książeczce.

Jeśli lubicie się śmiać, jeśli lubicie niezłośliwe psoty, jeśli macie pamiętnik, a może tak ot, po prostu, napiszcie do bliskiej sobie osoby.

Niech Ci szczęście śpiewa w duszy,
niech się same myją uszy,
niech się szóstki sypią w szkole,
niech nie chrupią ubrań mole,
niechaj Cię omija chryпка,
wiernie służy złota rybka,
niech Ci błyszczy blask księżyca
i niech wszechświat Cię zachwyca!

*Od stuleci, jak świat światem,
róża jest królewskim kwiatem,
i Ty, kiedy będziesz duża,
bądź urocza niczym róża.*

Niech Ci czarna mucha
Bzyczy wprost do ucha,
byś mnie pamiętała i nie zapomniała!

POCZYTAJ MAŁEMU!

W listopadzie realizowaliśmy pierwszą część tego projektu. Oczywiście, to żadna nowość. To tylko kolejna odsłona ogólnopolskiej akcji "Cała Polska czyta dzieciom", która w naszej Szkole realizowana jest od co najmniej dwudziestu lat i przybiera różne formy. Czytali zaproszeni goście, nauczyciele, rodzice, starsi uczniowie. Czytano w małej sali gimnastycznej, w bibliotece, w patio, w klasach. W tym roku zaproponowaliśmy, aby starszy/a brat/siostra czytał/czytała młodszemu rodzeństwu w domu, na przykład przed snem. Zaproponowaliśmy również wykaz książeczek, które w tym celu można wypożyczyć z biblioteki. Są to przede wszystkim niedłgie historyjki wydawane w znanych starszym czytelnikom cyklach: *Poczytaj mi mamo*, *Seria z wiewiórką*, *Książeczka dla ciebie*. Odzew z Waszej strony był, ale... zawsze może być lepiej. Proponujemy zatem kontynuację projektu – na razie do Bożego Narodzenia.

Zapraszamy do biblioteki. Czytajcie Małym, to tylko kilka minut, a korzyść wielka, na lata.

CIEKAWA KSIĄŻKA NA BIBLIOTECZNEJ PÓLCE

Helena Kajetanowicz, *Licz się ze słowami*

"Język służy do porozumiewania się, a nie do tokowania i erudycyjnych popisów, które wprawdzie mają dowodzić wiedzy, lecz faktycznie dowodzą raczej pseudouczoności, maskowaniu w ten sposób kompleksów."

Prof. Bogdan Walczak

Wybierz poprawną odpowiedź:

- **analogiczny** to a) zupełnie taki sam, b) podobny,
- **eskalacja** to a) zwielokrotnienie, b) nasilenie działań wojennych,
- **frapować** to a) szokować, b) wywierać silne wrażenie, zaciekawiać,
- **kategoryczny** to a) stanowczy, zdecydowany, b) bezwzględny, twardy,
- **kompetentny** to a) właściwy, należyty, b) mający kwalifikacje do czegoś.

LEKTUROWE PROPOZYCJE NA JESIENNE I ZIMOWE WIECZORY

DLA CZYTELNIKÓW

MŁODSZYCH

AUTOR: Franceska Simon

TYTUŁ: *Koszmary Karolek*

Nie tylko Mikołajek w szkole (i nie tylko) rozrabiał...

Karolek to Wasz rówieśnik. Jest uczniem, synem, bratem, kolegą. Dlaczego koszmarny? To słowo, oczywiście, budzi negatywne skojarzenia, ale czytając o jego przygodach, przekonacie się, że jest chłopcem wesołym, dowcipnym, sprytnym, po prostu sympatycznym. Wprawia innych w zakłopotanie, głośno wyraża swoje zdanie, psoci – to prawda – ale nie jest złośliwy! Przeciwnie! Jego "działania" bawią, wywołują śmiech i ... uczą. Biblioteka nasza dysponuje kilkunastoma tomami o przygodach tego bohatera. W każdej książeczce, oprócz krótkich opowiadań, są dowcipy, żarty, śmieszne powiedzonka, zagadki.

Warto poczytać o koszmarnym Karolku.

Karolek do swojej pani:

-Dlaczego ma pani parówkę za uchem?

Pani Kat-Toporska:

-O, nie! To znaczy, że na śniadanie zjadłam ołówkę!!!

NIECO STARSZYCH

AUTOR: Danuta Bieńkowska

TYTUŁ: *Wielka gra*

"Mam cel: stały rozwój intelektualny, dający zadowolenie z siebie i poczucie własnej wartości."

Chociaż ta nieduża powieść powstała kilkadziesiąt lat temu, wiele spraw, o których mówi, jest bardzo aktualnych: rozbita rodzina, znerwicowana i przepracowana mama, młodzieńcze uczucie, konflikty między rodzeństwem, walka z depresją, szkoła, koleżanki ... W takim środowisku żyje główna bohaterka, Ilka, nieco starsza od Was, bo licealistka. Wiele jej doświadczeń może jednak stać się Wam bliskimi, wiele jej przemyśleń i decyzji może i Wam dać życiową podpowiedź. Dziewczyna bowiem, bolesnie doświadczona przez życie, znajduje w sobie dość siły, by podźwignąć się z depresji, więcej, z odwagą stanąć do eliminacji emitowanego wtedy w telewizji polskiej trudnego teleturnieju "Wielka Gra" i te zmagania wygrać! (Jeśli oglądacie "Milionerów", to możecie sobie wyobrazić "Wielką Grę". Pamiętam ten program, zadania naprawdę wymagały wiedzy i czytania.)

Skąd Ilka czerpała siły? Chyba z miłości do matki, chęci poprawy swego i jej losu i słów lekarza pierwszego kontaktu, który delikatnie, acz stanowczo powtarzał jej: "Nauka, praca, rozliczne zainteresowania oraz pewna dyscyplina wewnętrzna – to w sobie wypracuj".

Tytuł powieści nie jest jednoznaczny: to nie tylko nazwa teleturnieju, to również wielka gra o swoje życie, marzenia, plany.

Zachęcam do lektury. Niech historia Ilki będzie dla Was inspiracją.

BIBLIOTEKA ZAPRASZA!

ZATRZYMAJ SIĘ NA CHWILĘ. POZWÓL SOBIE NA ZADUMĘ.

Życie jest jak fortepian. Białe klawisze to szczęśliwe dni. Czarne – to smutne dni. Ale potrzebne są i jedne, i drugie, aby móc stworzyć piękną muzykę...

A. Vece

Bogactwem człowieka jest uśmiech, przyjazny gest, dobre słowo i szczerze serce.

Znalezione

Kto umie przeprosić, jest odważny.
Kto umie przebaczać, jest silny.
Kto umie zapomnieć, jest szczęśliwy ...

Znalezione

A PO ZADUMIE ... UŚMIECH

W piaskownicy siedzą dwa bobasy.
- Co gryziesz?
- Mięsko.
- Skąd masz?
- Tu chodziło...

- Mamo, kup mi małpkę. Proooszę!
- A czym ją będziesz karmił, synku?
- Kup mi taką z ZOO, ich nie wolno karmić.

Rok 2050. Na ekranie telewizora pojawia się prezenterka i mówi z uśmiechem.
- Drodzy Państwo! Na godzinę przerywamy emitowanie reklam, bo chcemy wyświetlić film...

Matka do córki:
- Znowu musiałam jechać do szkoły. Wiesz, że każdy twój wybryk to kolejny siwy włos na mojej głowie!
- Mamo, to ty musiałaś nieźle rozrabiać, babcia jest przecież siwiuteńka...

Zdenerwowany nauczyciel historii skarży się dyrektorowi:

- Ta VIIIb mnie wykończy! Pytam dzisiaj, kto wziął Bastylię, a oni na to, że żaden z nich!

Dyrektor myśli chwilę i w końcu mówi uspokajająco:

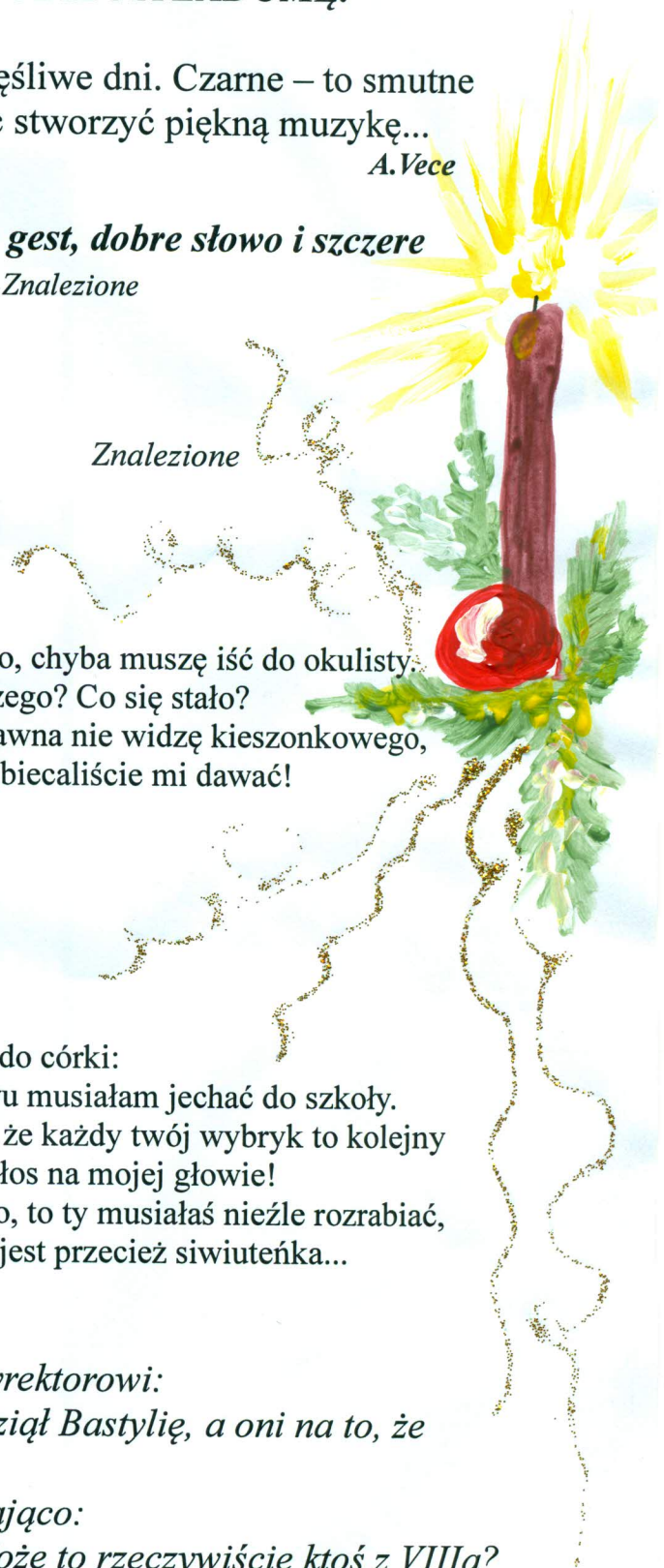
- Niech się pan nie denerwuje, panie kolego. Może to rzeczywiście ktoś z VIIIa?

Kowalski spotyka przyjaciela.

- Dostałeś mój list?
- Ten, w którym domagasz się zwrotu długu?
- Właśnie ten!
- Nie, jeszcze nie doszedł!

Jaś nie zgadza się z oceną:

- Proszę pana, nie zasłużyłem na jedynkę!
- Wiem, Jasiu, ale regulamin oceniania nie przewiduje niższych ocen.

ZAKŁADKA O ZDROWIU

Budowanie odporności organizmu to proces długotrwały. Kiedy nasza odporność jest obniżona możemy łatwiej „złapać infekcję”, czujemy się zmęczeni, mamy złe samopoczucie.

Co możemy zrobić, aby nasz organizm miał zdolność do radzenia sobie z niekorzystnymi zimowymi warunkami? W tym artykule postaram się przypomnieć kilka znanych i niedrogich porad jak wzmocnić organizm.

Po pierwsze aktywność fizyczna, bo przecież stare przysłowie mówi, że w zdrowym ciele, zdrowy duch. Aktywność fizyczna ma duży wpływ na budowanie odporności organizmu i nasze samopoczucie. Nie zawsze uświadamiamy sobie, że, ćwicząc, możemy rzadziej łapać infekcje. Nie mam tu na myśli intensywnych treningów, a myślę raczej o umiarkowanych, ale regularnej aktywności np. marszach, jeździe na rowerze, spacerach.

Kolejną ważną sprawą w budowaniu odporności organizmu jest hartowanie. Bardzo dobre rezultaty daje naprzemienny prysznic. W pierwszej kolejności ustawiamy ciepły strumień wody, którym polewamy ciało, a następnie chłodny. W ten sposób poprawiamy ukrwienie naczyń krwionośnych.

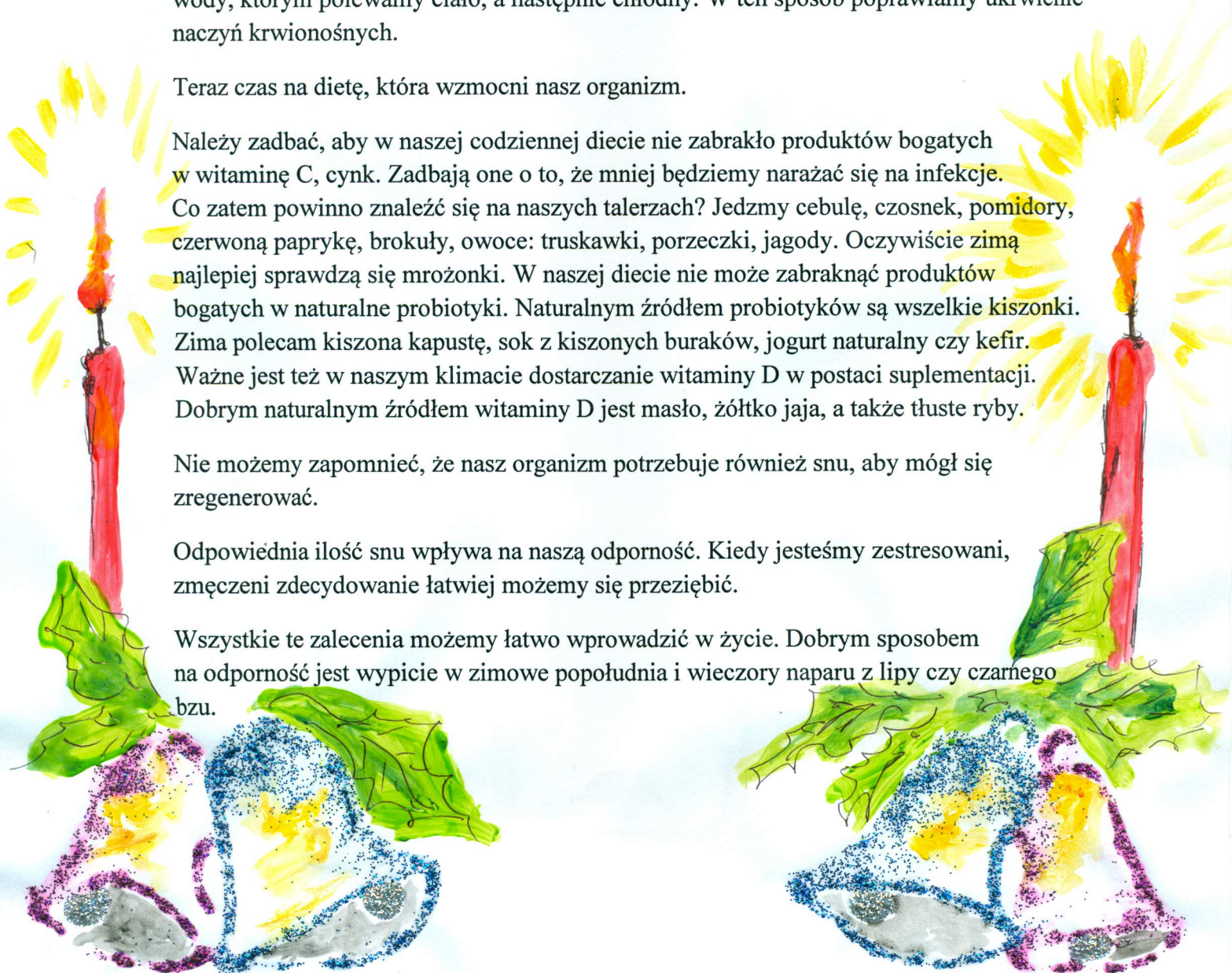
Teraz czas na dietę, która wzmocni nasz organizm.

Należy zadbać, aby w naszej codziennej diecie nie zabrakło produktów bogatych w witaminę C, cynk. Zadbają one o to, że mniej będziemy narażać się na infekcje. Co zatem powinno znaleźć się na naszych talerzach? Jedzmy cebulę, czosnek, pomidory, czerwoną paprykę, brokuły, owoce: truskawki, porzeczki, jagody. Oczywiście zimą najlepiej sprawdzą się mrożonki. W naszej diecie nie może zabraknąć produktów bogatych w naturalne probiotyki. Naturalnym źródłem probiotyków są wszelkie kiszonki. Zimą polecam kiszona kapustę, sok z kiszonych buraków, jogurt naturalny czy kefir. Ważne jest też w naszym klimacie dostarczanie witaminy D w postaci suplementacji. Dobrym naturalnym źródłem witaminy D jest masło, żółtko jaja, a także tłuste ryby.

Nie możemy zapomnieć, że nasz organizm potrzebuje również snu, aby mógł się zregenerować.

Odpowiednia ilość snu wpływa na naszą odporność. Kiedy jesteśmy zestresowani, zmęczeni zdecydowanie łatwiej możemy się przeziębic.

Wszystkie te zalecenia możemy łatwo wprowadzić w życie. Dobrym sposobem na odporność jest wypicie w zimowe popołudnia i wieczory naparu z lipy czy czarnego bzu.

Przepisy na zdrowe słodycze świąteczne

Kulki śliwkowo-cynamonowe (bez glutenu, bez cukru)

Składniki:

- - 1 szklanka suszonych śliwek
- - ½ szklanki migdałów (moczonych w wodzie przez kilka godzin)
- - ½ szklanki wiórków kokosowych
- - ½ szklanki płatków owsianych
- - 1 łyżeczka cynamonu
- - wiórki kokosowe do posypania

Przygotowanie:

1. W blenderze wymieszaj razem wszystkie składniki.
2. Uformuj z mieszanki kulki i pokryj je wiórkami kokosowymi.
3. Kulki włóż do lodówki na kilka godzin, najlepiej na całą noc.

Zdrowe kulki piernikowe (bez glutenu, bez cukru)

Składniki:

- ¼ szklanki migdałów
- ¼ szklanki orzechów pekan
- 50 g suszonych rodzynek lub daktyli
- 2 cm świeżego imbiru
- 1 łyżeczka przyprawy do piernika
- 1-2 łyżki musu jabłkowego
- Wiórki kokosowe do pokrycia kulek (opcjonalnie)

Przygotowanie:

1. W blenderze wymieszaj wszystkie składniki, aż stworzą gładką masę.
2. Jeśli trzeba możesz dodać do ciasta kilka łyżek wody.
3. Następnie uformuj kulki i pokryj je wiórkami kokosowymi.
4. Umieść kulki w lodówce na co najmniej 2 godziny, żeby stwardniały.

ROZŚPIEWANA SZKOŁA

Muzyka: E. Ziąber
Słowa: J. Koczanowska

CHOINKA

1. Kiedy gościsz w naszych domach,
Choinko zielona,
Wszystko lepsze i piękniejsze
Staje się dokoła.
Jest zakłeta w twoich igłach
Jakaś moc krzepiąca,
Która grzeje nasze serca
Jak promienie słońca.

**Refren: Choinko, choinko
Z lasu zielonego,
Zawsze cię witamy
Jak kogoś drogiego.**

2. Przy choince dobro kwitnie,
Wszelka złość topnieje,
W blasku świateł kolorowych
Rodzą się nadzieje.
Jesteś naszym drzewkiem szczęścia,
Symbolem radości,
Każdy pragnie cię, choinko,
Jak najdłużej gościć.

Refren: Choinko, choinko...

Muzyka związana ze świętami Bożego Narodzenia wywołuje szczególny nastrój. Pod jej wpływem wyzwala się w nas często potrzeba szczęścia, miłości i bezpieczeństwa. Kiedy jesteśmy daleko od domu, tęsknimy silniej za najbliższymi, a gdy przebywamy wśród nich, staramy się być lepsi i mili. W taki magiczny klimat możemy włączyć świąteczne melodie, zapraszając do ich wspólnego wykonania.

Śpiewajmy i grajmy Mu...

Do-Nos-ik

Dodatek dla najmłodszych

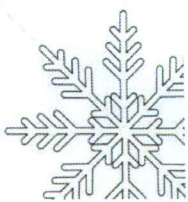
KOLOROWA JESIEŃ ZA NAMI, NA ŚNIEŻEK CZEKAMY!

Od kilku dni już bardzo męczyła nas ta szaruga jesienna. Nawet nie chciało nam się wychodzić na dwór. Z utęsknieniem czekaliśmy na śnieżek. No i doczekaliśmy się! Choć nie spadło go dużo, to i tak zabawy nie było końca. Czekamy na jeszcze!

Idzie drogą Pani Zima

Idzie drogą Pani Zima
jeszcze jeden listek trzyma,
a pod płaszczem srebrną suknię
mróz jej wyhaftował.
Oszroniła krzewy, drzewa,
siedem wichrów jej pomogło
całą ziemię zaczarować...
Lecą, lecą białe płatki,
wyglądamy jak białe niedźwiadki.

Zima

Zima wcale nie jest cicha.
W zimie wiele głosów słychać:
Dzwonią dzwonki, trzeszczą sanie
- To jest właśnie zimy granie.
Mróz wygrywa mroźnym palcem, na
klawiszach sopli walce.
Wiatr za płotem gwizdże, hula...
Bęc, upadła śnieżna kula.
Pewnie dzieci grają w śnieżki.
Szurr - ktoś zgarnia śnieg ze ścieżki.
A my wyciągnijmy ręce
I chwytajmy śnieg mięciutki
- śnieżne gwiazdy, zimy nutki.

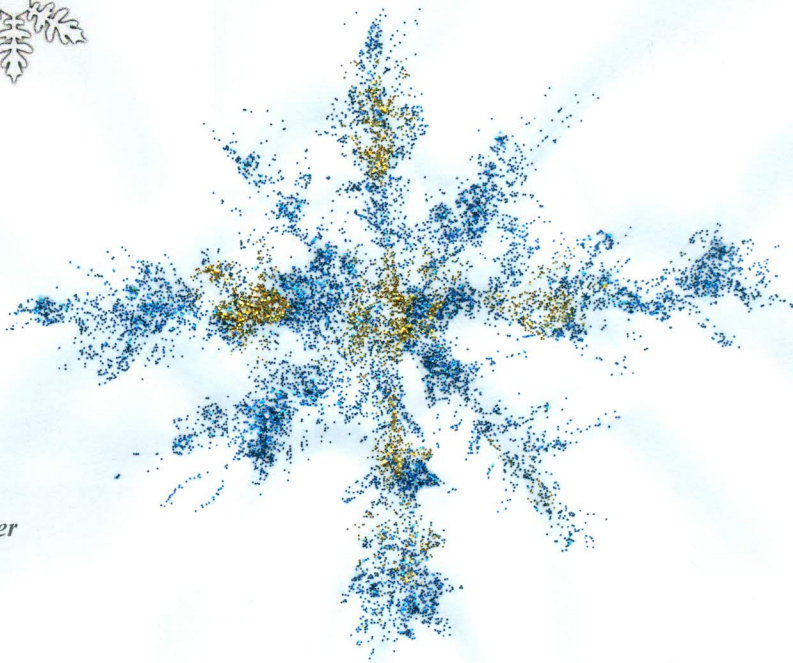
Danuta Gellner

Zimowa bajka

Hej koledzy, koleżanki,
Biała zima, będą sanki.
A pod oknem proszę pana
Ulepimy wam bałwana.
Prószy śnieżek puszysty,
Do zabawy chętni wszyscy.
Ileż to radości mamy
Obrzucając się śnieżkami.
Miło grzeją nas szaliki,
Ciepłe kurtki i buciki.
Z serca zimie dziękujemy
I na górkę zapraszamy.
Lekki mroźnik, słonko świeci,
Zachwycone zimą dzieci.
Z nieba sypią aniołeczki
Piórka, śnieżynki, gwiazdeczki.

Regina Nachacz

ŚWIĘTA BOŻEGO NARODZENIA

Tęsknimy za świętami, bo to bardzo radosny czas. W Polsce pamiętamy o tradycyjnych dwunastu potrawach podawanych podczas Wigilii, dzieleniu się opłatkiem, składaniu sobie życzeń, pierwszej gwiazdce na niebie, pasterce, kolędach śpiewanych przy żłóbku, choince przystrajanej przez dzieci, upominkach pod błyszczącym drzewkiem.

Święta

Jaka będzie Gwiazdka w tym roku?
Jakie będą w tym roku święta?
Stół nakryty białym obrusem,
Garstka siana pod obrus wsunięta.
Położymy na sianku opłatek.
Wolne miejsce przy stole zrobię,
Może przyjdzie z dalekiej drogi
Jakiś bardzo znużony wędrowiec?
To nieważne, czy będzie choinka
Taka wielka, czy całkiem mała,
może nawet być jedna gałązka,
byle świeczka na niej mrugała.
Kto zapali tę pierwszą świeczkę?
Kto opłatkiem podzieli się z nami?
Jak to będzie, powiedz mi mamo,
Jak to będzie z tymi świętami?
Będzie dobrze, prawda, że dobrze?
Odłożymy stary kalendarz
I zaświeci nam dobra gwiazda,
i połączy nas wspólna kolęda.

Wanda Chotomska

Zagadki świąteczne

Pierwsza Wigilię rozpoczyna,
a wszystkie do nas mrugają,
choć oczu nie mają.

.....

Co to za kochany święty
co przynosi nam prezenty?
Kiedy gwiazdka już zaświeci
on obdarza wszystkie dzieci!

.....

Na jakim drzewku
znaleźć się może
przy jabłku piernik
gwiazdka i orzech?

.....

Ten najpiękniejszy wieczór w roku
pierwsza gwiazdka rozpoczyna.
Przy stole zebrała się cała rodzina...
Chrystus się narodził!

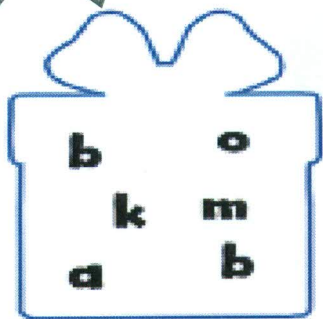
.....

RUSZ GŁÓWKĄ!

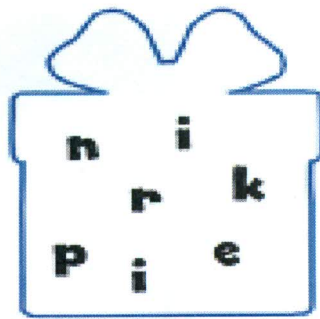
Połącz literki tak, aby powstały wyrazy związane ze świętami Zapisz je w liniach.

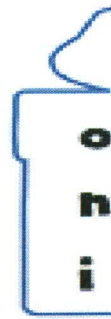

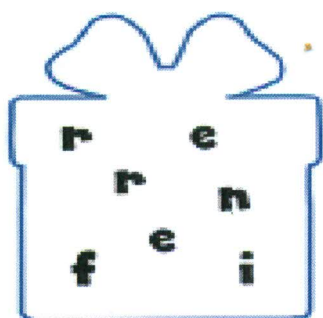

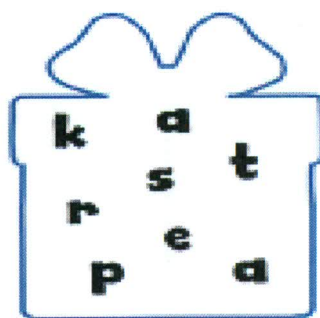

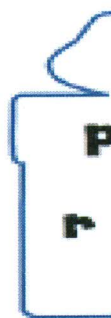

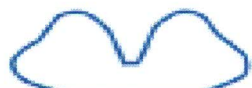

Z okazji Świąt Bożego Narodzenia
najmłodszy uczniowie składają życzenia

pięknych i niezapomnianych chwil w gronie rodziny.

Niech przyniosą one zdrowie, radość i wzruszenie.

A pod choinką prezentów moc, w tę świąteczną noc.

